

Energiledelse**Anvendelse af DS/EN ISO/IEC 17021 ved akkreditering til certificering af energiledelsessystemer**Nr. : AB 15
Dato : 2012.06.29
Side : 1/13**1. Anvendelsesområde**

Akkrediteringsbestemmelsen er gældende for alle organer, som er, eller ansøger om at blive, akkrediteret til certificering af energiledelsessystemer.

2. Gyldighed

Akkrediteringsbestemmelsen fastlægger den tolkning af specifikke forhold i DS/EN ISO/IEC 17021, der anvendes ved akkreditering til certificering af energiledelsessystemer.

Betegnelsen "skal" benyttes gennem hele dette dokument til at angive de bestemmelser, som er obligatoriske, idet de afspejler kravene i DS/EN ISO/IEC 17021. Betegnelsen "bør" benyttes til at angive de bestemmelser, som forventes at blive fulgt af certificeringsorganet. Afvigelse fra disse vil kun være tilladt, når certificeringsorganet over for DANAK har godtgjort, at det opfylder kravene i det relevante punkt i DS/EN ISO/IEC 17021 på tilsvarende måde.

De specifikke bestemmelser i AB 15 er identificeret med bogstavet "G" efterfulgt af det relevante artikelnummer fra DS/EN ISO/IEC 17021. Efter dette nummer følger en fortløbende nummerering af AB 15's underafsnit under den pågældende artikel.

3. Akkrediteringsbestemmelser med henvisning til: DS/EN ISO/IEC 17021**3. Termer og definitioner**

G. 3 - 1 Foruden definitionerne i DS/EN ISO/IEC 17021 gælder følgende:

Akkrediteret certifikat

Et certifikat udstedt af et certificerende organ i overensstemmelse med betingelserne givet i dets akkreditering. Certifikatet skal indeholde akkrediteringsmærke eller anden henvisning til det akkrediterende organ.

Bedømmelse

Enhver aktivitet i forbindelse med en certificering og overvågning af en virksomhed for at bestemme om virksomheden opfylder alle relevante krav i den foreskrevne standard, og om de er korrekt implementeret. Bedømmelse omfatter gennemgang af dokumentation, audit, udarbejdelse og vurdering af auditrapporten og andre relevante aktiviteter, der er nødvendige for at fremskaffe tilstrækkelige oplysninger.

Afvigelse

Manglende tilstedeværelse af eller unkladelse af at implementere og vedligeholde et eller flere krævede ledelsesselementer; eller en situation, som på grundlag af objektive vidnesbyrd rejser væsentlig tvivl om et energiledelsessystems evne til at opfylde virksomhedens energipolitik og -mål.

Certificeringsorganet kan frit præcisere forskellige grader af mangelfuldhed og muligheder for forbedring (f.eks. større og mindre grader af afvigelse, observationer, osv.). Enhver mangel, der omfattes af ovenstående definition af afvigelse, skal imidlertid behandles som fastlagt i DS/EN ISO/IEC 17021 art. 9.1.11 og 9.1.12.

Energiledelse**Anvendelse af DS/EN ISO/IEC 17021 ved akkreditering til certificering af energiledelsessystemer**

Nr. : AB 15
Dato : 2012.06.29
Side : 2/13

5.1 Lovmæssige og kontraktmæssige forhold

G.5.1 - 1 Overensstemmelse med lovgivningen

Certificeringsorganet skal sikre og bekræfte, at virksomheder med et certificeret ledelsessystem opfylder den krævede overensstemmelse med en standard og eventuelle supplerende bestemmelser, og at systemet er fuldt implementeret, samt at ledelsessystemet er effektivt til at opnå og sikre løbende overholdelse af relevant lovgivning.

G.5.1 - 2 Overholdelse af lovgivning er virksomhedens ansvar, og certificeringsorganet bør ved stikprøver i det etablerede ledelsessystem opnå tillid til, at systemet sikrer denne overholdelse.

Det betyder, at certificeringsorganet bør have procedurer, der omfatter og sikrer:

- a) at der tidligst muligt i et certificerings-/auditforløb tilvejebringes et kendskab til, hvilke bestemmelser der er relevante, og som virksomheden er omfattet af.
- b) at der allokeres tilstrækkelig kompetence i auditholdet til at foretage en dækkende evaluering af virksomhedens overholdelse af legale bestemmelser.
- c) at virksomheden informeres om, hvilken dokumentation (beskrivelse, tegninger, godkendelser, rapporter, korrespondance etc.) samt eventuelt personale der skal være rådighed ved audit for en dækkende bedømmelse af området.
- d) at der er en beskrivelse af de handlinger, der skal foretages af certificeringsorganet i det tilfælde, hvor der findes uoverensstemmelse eller tegn på uoverensstemmelse med et relevant lovkrav, samt at virksomheden er informeret om disse fremgangsmåder.
- e) at en virksomhed har identificeret alle relevante lovkrav, og har etableret, implementeret og vedligeholder procedurer for periodisk evaluering af overensstemmelse med alle relevante lovkrav samt identifikation af nye og/eller ændrede lovkrav.
- f) at certificeringsorganet på baggrund af en række stikprøver dokumenterer vurderingen af, om virksomheden opfylder legale krav, og om der forefindes fremgangsmåder, ressourcer og kompetence til at sandsynliggøre, at virksomheden vil være i stand til at sikre løbende overholdelse af relevant lovgivning.
- g) at det kræves, at virksomheden kan demonstrere overensstemmelse med relevante lovkrav gennem egen evaluering før udstedelse af certifikat. Ved manglende opfyldelse af lovkrav efter udstedelse af certificering skal virksomheden anmodes om at foretage korrigerende handlinger inden for en efter forholdene rimelig tidsfrist. Derefter skal certificeringen trækkes tilbage, hvis der ikke er foretaget de tilstrækkelige forbedringer.
- h) at hvor der konstateret uoverensstemmelse med et relevant lovgivningskrav (enten af virksomheden selv eller certificeringsorganet) foretages en evaluering af, om afhjælpningen og den forebyggende foranstaltninger giver tillid til virksomhedens håndtering af området.
- i) at en virksomhed, der ikke er i overensstemmelse med relevant lovgivning, i givet fald har en dokumenteret aftale med den relevante myndighed om en plan for at opnå overensstemmelse, samt at denne plan har den fornødne prioritet i ledelsessystemet. Certificeringsorganet skal verificere implementering af sådanne planer ved audit.

Energiledelse**Anvendelse af DS/EN ISO/IEC 17021 ved akkreditering til certificering af energiledelsessystemer**

Nr. : AB 15
Dato : 2012.06.29
Side : 3/13

- j) at hvor certificeringsorganet eller eventuelt andre parter (med mindre kendskab til faktiske forhold) vil kunne rejse begrundet tvivl om fuld opfyldelse af lovgivningen på et givet område i en auditeret/certificeret virksomhed, skal certificeringsorganets bedømmelse og baggrund for konklusion om det specifikke forhold dokumenteres udførligt i auditrapporten, tjeklister eller noter fra bedømmelsen.
- k) at der ved henvendelser/klager, eller hvis der på anden måde rejses tvivl, om en certificeret virksomheds opfyldelse af lovgivningen foretages en dokumenteret vurdering af, hvilken reaktion der er nødvendig for, at der kan opnås tillid til certifikat og certificeringsordningen. Mulige reaktioner kan omfatte, at sagen skal undersøges ved forespørgsel til virksomheden, fornyet/ekstraordinært audit, note på sagen om opfølgning ved førstkommande ordinære audit etc.

7.1 Ledelsens og personalets kompetence

- G.7.1.1-1 Certificeringsorganet skal have procedurer, der sikrer kendskab til de teknologiske fremskridt og eventuelle lovgivningsmæssige tiltag, der er relevante for energiledelse inden for det pågældende tekniske område.
- G.7.1.2-1 Certificeringsorganet skal have et effektivt system til at analysere de kompetencer i energiledelse, som det kan trække på i relation til certificeringsorganets aktivitetsområde.
- G.7.1.3-1 Certificeringsorganet skal kunne demonstrere, at det har gennemført en kompetenceanalyse (bedømmelse af færdigheder i forbindelse med identificerede behov) af kravene i hvert af de relevante, tekniske områder, inden det foretager kontraktgennemgang. I særdeleshed skal certificeringsorganet være i stand til at demonstrere, at det har kompetence til at gennemføre følgende aktiviteter:
- identificere de typiske energiforhold, de væsentlige energiforbrugende processer og dermed forbundne energiforbrug inden for det pågældende tekniske område;
 - definere de kompetencer, der er nødvendige hos certificeringsorganet, for at certificere i relation til det pågældende tekniske område og de tilknyttede energiforhold.

7.2 Personale, der er involveret i certificeringsaktiviteter

- G.7.2.1 – 1 Certificeringsorganet skal kunne demonstrere, at det har kompetence til at gennemføre følgende aktiviteter for de virksomheder, hvis energiledelsessystem det certificerer:
- definere virksomhedens aktivitetsområder og tilhørende væsentlige energiforbrugende processer i kategorierne:
 - el-udstyr,
 - procesintegration,
 - smeltning,
 - destillation og ekstraktion,
 - inddampning,
 - brænding,

Energiledelse**Anvendelse af DS/EN ISO/IEC 17021 ved akkreditering til certificering af energiledelsessystemer**

Nr. : AB 15
Dato : 2012.06.29
Side : 4/13

- tørring,
 - opvarmning,
 - energiproduktion og opvarmning;
- b) definere eventuelt særligt procesudstyr og produktionens in- og output;
- c) bekræfte, at de typiske energiforhold, der opstår af hele rækken af aktiviteter i virksomheden, svarer til dem, der identificeres ovenfor;
- d) bekræfte, at den krævede kompetence er til stede.

9 Proceskrav**9.1 Generelle krav****G.9.1.3 - 1 Udvælgelse af auditteams**

Certificeringsorganet skal have kriterier for udvælgelse af auditteam. Disse kriterier skal sikre passende niveauer af kompetence med hensyn til:

- a) forståelse af energiledelsesstandarden;
- b) forståelse af energimæssige spørgsmål, herunder styring af de væsentligste energiforbrugende processer;
- c) teknisk kendskab til den aktivitet der skal auditeres, herunder i relevant omfang viden om produktionens in- og output;
- d) kendskab til energiledelsessystemer;
- e) kompetence i audit af ledelsessystemer;
- f) kendskab til eventuelle lovmæssige krav i forbindelse med virksomhedens processer.

G.9.1.4 - 1 Audittid

Certificeringsorganet skal have procedurer til fastlæggelse af den tid, der kræves for at dække alle de relevante elementer af audit (fase 1 & 2, jf. beskrivelsen af audit metode nedenfor), idet det i relevant omfang tager nedenstående faktorer i betragtning:

- a) resultater og rapporter fra den interne audit af energiledelsessystemet;
- b) resultaterne af ledelsevaluering;
- c) ledelsessystemets udviklingsniveau;
- d) virksomhedens vidensniveau;
- e) virksomhedens størrelse og eventuelle forandringer i sammensætning mv.;
- f) virksomhedens kompleksitet (f.eks. indkøb centralt eller decentralt);
- g) registreringssystemernes kompleksitet og eventuel integration med andre ledelsessystemer;
- h) eventuelt skifte-/natholdsarbejde;
- i) afvigelser i arbejdsrutiner;
- j) omfanget af ensartede funktioner;

Energiledelse**Anvendelse af DS/EN ISO/IEC 17021 ved akkreditering til certificering af energiledelsessystemer**

Nr. : AB 15
Dato : 2012.06.29
Side : 5/13

- k) variationer i virksomhedens aktiviteter;
- l) omfanget af regler, der har betydning for virksomhedens aktiviteter og centrale processer;
- m) interessenters synspunkter.

G.9.1.5 - 1 Multi-site

Hvis en virksomhed har aktiviteter under kontrol af et enkelt ledelsessystem, som dækker flere anlægsområder, kan certifikater udstedes således, at de dækker flere anlægsområder under forudsætning af, at hvert af de anlægsområder, der er omfattet af certifikatets anvendelsesområde, er blevet enten:

- a) individuelt auditeret af certificeringsorganet, eller
- b) er omfattet af en stikprøvebaseret ordning (se nedenfor).

Det er kun ensartede anlægsområder, der kan omfattes af en stikprøvebaseret ordning, medens ikke sammenlignelige anlægsområder auditeres på normal vis. Ved flere grupper af sammenlignelige anlægsområder kan hver gruppe auditeres efter en stikprøvebaseret ordning.

G.9.1.5 - 2 Stikprøveordning

Certificeringsorganer, der ønsker at bruge en stikprøvebaseret fremgangsmåde til bedømmelse af steder med ens aktiviteter, skal have faste procedurer, der sikrer, at alle nedenstående punkter er omfattet i opbygningen af deres stikprøveprogram.

G.9.1.5 - 3 Inden det foretager sin første stikprøvebaserede bedømmelse, skal certificeringsorganet stille oplysninger til rådighed for DANAK om den metode og de procedurer, som det anvender, og fremlægge underbygget bevismateriale til påvisning af, hvorledes disse tager hensyn til nedenstående punkter ved bedømmelse af flere anlægsområder.

G.9.1.5 - 4 Certificeringsorganets procedurer skal tilsikre, at den indledende kontraktbedømmelse i så vidt omfang som muligt identificerer forskellen mellem anlægsområder, således at der bliver fastlagt et passende niveau for stikprøvetagningen i overensstemmelse med bestemmelserne i G.9.1.5 – 7 c) til e).

G.9.1.5 - 5 I det tilfælde, hvor anvendelsen af certificeringsorganets procedurer medfører et mindre antal, end det der ville fremkomme ved anvendelsen af nedenstående retningslinjer, skal certificeringsorganet begrunde og registrere dette og demonstrere, at det er i overensstemmelse med den godkendte procedure.

G.9.1.5 - 6 Minimumsantallet af anlægsområder (sites), der skal besøges pr. audit, er:

Certificeringsaudit: Antallet af stikprøver skal minimum være kvadratroden af sammenlignelige fjerntliggende anlægsområder ($y=\sqrt{x}$) rundet op til et helt tal.

Overvågningsaudit: Antallet af stikprøver skal minimum være kvadratroden af sammenlignelige fjerntliggende anlægsområder multipliceret med 0,6 som en koefficient ($y=0,6\sqrt{x}$) rundet op til et helt tal (se dog G-9.1.5 - 7c).

Energiledelse**Anvendelse af DS/EN ISO/IEC 17021 ved akkreditering til certificering af energiledelsessystemer**

Nr. : AB 15
Dato : 2012.06.29
Side : 6/13

Recertificeringsaudit: Antallet af stikprøver skal minimum være som ved certificeringsauditten. Hvis energiledelsessystemet over en treårig periode har dokumenteret sin effektivitet, kan antallet af stikprøver reduceres med en faktor 0,8 ($y=0,8\sqrt{x}$) rundet op til et helt tal.

- G.9.1.5 - 7 Hvor en virksomhed har flere anlægsområder med aktiviteter af samme art, der omfattes af et enkelt ledelsessystem, kan der udstedes et certifikat til den virksomhed, der omfatter alle sådanne anlægsområder, under forudsætning af at:
- alle anlægsområder, der omfattes af dette ledelsessystem, administreres og auditeres centralt og er underkastet central ledelseevaluering;
 - alle anlægsområder er blevet auditeret i overensstemmelse med den eller de interne auditprocedure(r);
 - certificeringsorganet har auditeret en repræsentativ stikprøve af anlægsområderne, under hensyntagen til nedenstående faktorer:
 - variationer i anlægsområdernes størrelse (betydning og omfang af energirelaterede aktiviteter);
 - anlægsområdernes og de energiprocessernes kompleksitet;
 - variationer i produktionsforholdene (tidsmæssigt, sæsonmæssigt, ordrestørrelser osv.);
 - omfanget af enslydende processer/funktioner og produktionslinjer
 - spredningen og omfanget af virksomhedens personale med indflydelse på energiforholdene
 - skifte-/natholdsarbejde;
 - omfanget af de regler, der kan have betydning for virksomhedens energiforbrugende processer;
 - resultater og rapporter fra den interne audit af ledelsessystemet på såvel de enkelte anlægsområder som på det centrale ledelsessystem;
 - resultaterne af ledelsens evaluering;
 - interessenters synspunkter;
 - stikprøven dels er selektiv, baseret på c) ovenfor og dels ikke-selektiv, og resulterer i udvælgelse af en række forskellige anlægsområder, uden udelukkelse af et element af tilfældighed i udvælgelsen af anlægsområder;
 - opfølgingsprogrammet omfatter besøg på virksomhedens hovedkvarter, er opbygget på baggrund af ovenstående faktorer, og inden for en rimelig periode, omfatter alle virksomhedens anlægsområder i overensstemmelse med certificeringsorganets stikprøvemetode (fx 1-2 certificeringscykluser);
 - hvis der observeres afvigelser enten i hovedkvarteret eller i et enkelt anlægsområde i en virksomhed med et energiledelsescertifikat, der dækker flere anlægsområder, skal den korrigerende handlingsprocedure omfatte alle de anlægsområder, som certifikatet dækker;
 - audit (fase 1) behandler aktiviteterne i virksomhedens hovedkontor for at sikre, at et enkelt energiledelsessystem bliver anvendt på alle anlægsområder, og at der udøves central styring på driftsniveau. Audit (fase 1) bør behandle alle de punkter, der er nævnt i a) til f) ovenfor.

Energiledelse**Anvendelse af DS/EN ISO/IEC 17021 ved akkreditering til certificering af energiledelsessystemer**

Nr. : AB 15
Dato : 2012.06.29
Side : 7/13

G.9.1.10 - 1 Rapporten til virksomheden skal omfatte:

- a) entydig identifikation af de væsentligste dokumenter i ledelsessystemet, som er blevet bedømt;
- b) den grad af tillid, der kan sættes til virksomhedens egen kortlægning og øvrige grundlag for mål og handlingsplaner;
- c) den grad af tillid, der kan sættes til den interne audit;
- d) et resumé af de vigtigste observationer, både positive og negative, vedrørende implementeringen og effektiviteten af ledelsessystemet;
- e) de konklusioner, som auditteamet når til.

G.9.1.10 - 2 Auditteamets rapportering til certificeringsorganet

For at skaffe et grundlag for beslutningen om at certificere, behøver certificeringsorganet en eller flere klare rapporter fra auditteamet, som giver de fornødne oplysninger til at tage beslutningen. For at opnå dette bør rapporten eller rapporterne opfylde de generelle krav til rapportering af overensstemmelsesvurdering.

- a) Rapporter fra auditteamet til certificeringsorganet kræves som minimum ved afslutningen af audit fase 1 og 2. I kombination med oplysninger i dokumenterne bør disse rapporter mindst indeholde:
 - en beskrivelse af audit (fase 1 og 2) omfattende et resumé af dokumentgennemgangen og audit (fase 2), herunder anvendte auditdage (inklusive forberedelse og audit på stedet (audit fase 1), audit (fase 2) og rapportering);
 - afklaringer af afvigelser;
 - de auditundersøgelser, der er blevet fulgt, begrundelsen for deres udvælgelse, og den fulgte metode;
 - anbefaling fra auditteamet til certificeringsorganet.
- b) Opfølgingsrapporter bør indeholde oplysninger om opklaring af tidligere identificerede afvigelser eller andre opfølgingsområder.
- c) Rapporter om fornyet bedømmelse bør som minimum omfatte hele kravet i a) ovenfor.

9.2.1 Ansøgning

G.9.2.1-1 For at en virksomheds energiledelsessystem kan certificeres:

- a) bør ledelsen af de aktiviteter, der omfattes af energiledelsessystemet:
 - være i stand til at vise ansvarlighed for alle de for energiledelsessystemets relevante energimæssige aspekter;
 - have autoritet til at bestemme, hvorledes energipolitik iværksættes og vedligeholdes med hensyn til opstilling af egne målsætninger og programmer til at overholde dem;

Energiledelse**Anvendelse af DS/EN ISO/IEC 17021 ved akkreditering til certificering af energiledelsessystemer**

Nr. : AB 15
Dato : 2012.06.29
Side : 8/13

- have mandat til at afsætte passende finansielle og personalemæssige ressourcer til energimæssig styring og forbedring. Dette kan ske inden for budgetter eller andre begrænsninger. Ekstra ressourcer til energimæssige forbedringer kan kræve bemyndigelse fra overordnet ledelse;
- b) bør berøringsflader mellem ydelser eller aktiviteter, der ikke fuldt ud ligger inden for energiledelsessystemets anvendelsesområde (f.eks.. underleverandører), også behandles inden for det energiledelsessystem, der skal certificeres;
- c) bør der desuden tages hensyn til anvendelsesområdet for virksomhedens eventuelle aftaler og andre forpligtelser ved afgørelsen af certificeringens omfang.

G.9.2.1 - 2 Aktiviteter

De aktiviteter, der skal omfattes af certificeringen, bør være klart definerede.

G.9.2.1 - 3 Organisation (virksomhed)

Defineres typisk som hele det fysiske område, på hvilket de aktiviteter foretages, der styres af en organisation på et givet sted. Dette omfatter al tilknyttet oplagring af råvarer, biprodukter, mellemprodukter, færdige produkter og affald, og alt udstyr eller infrastruktur, der benyttes i aktiviteterne, uanset om de er fastmonterede eller ej. Hvis definitioner af et område er angivet eller nærmere afgrænset i national lovgivning, lokale godkendelser, tilladelser eller lignende, anvendes disse i stedet.

Der kan også anvendes andre definitioner, hvis dette findes påkrævet.

Midlertidige arbejdspladser som f.eks. byggepladser, er omfattet af den virksomheds energiledelsessystem, som har den ledende myndighed over dem, uden hensyn til hvor arbejdspladserne findes. Disse arbejdspladser kan underkastes bedømmelse på stikprøvebasis som del af certificeringsprocessen for at belyse arbejdsgangen og systemets effektivitet.

9.2.2 Gennemgang af ansøgningen**G.9.2.2.4 - 1 Følgende gælder for hvert medlem af auditteamet:**

Alle medlemmer af auditteamet bør som minimum være fortrolige med følgende:

- a) energiledelsesstandarder og eventuelt andre normative dokumenter om energiledelse;
- b) generelle begreber vedrørende ledelsessystemer;
- c) metoder til vurdering af energiforbrugende processer;
- d) auditeringsprincipper.

G.9.2.2.4 - 2 Følgende gælder for auditteamet som helhed:

- a) Inden for hvert af følgende områder bør mindst ét medlem af auditteamet opfylde certificeringsorganets kriterier for at tage ansvar for:
 - at lede teamet og styre auditprocessen;
 - anvendte ledelsessystemer og auditmetoder;

Energiledelse**Anvendelse af DS/EN ISO/IEC 17021 ved akkreditering til certificering af energiledelsessystemer**

Nr. : AB 15
Dato : 2012.06.29
Side : 9/13

- at der er teknisk viden om den konkrete sektor;
 - at der er kendskab til energiforhold og energieffektivisering inden for det pågældende tekniske område;
 - at der er kendskab til eventuelle krav i relation til energiforbrug.
- b) Auditteamet bør samlet have erfaring, uddannelse og ajourført viden om følgende :
- analyse af energiforbrug inden for den pågældende sektor;
 - fremgangsmåder til at reducere energiforbrug og disse fremgangsmåders anvendelse i praksis inden for den pågældende sektor.
- c) Auditteamet bør være kompetent til at spore tegn på svigt i virksomhedens energiledelsessystem tilbage til de pågældende elementer af energiledelsessystemet.
- d) Et auditteam kan bestå af én person, forudsat at denne person overholder alle de ovennævnte krav til et auditteam.

G.9.2.2.4 - 3 Anvendelse af eksperter

Ekspertter med konkret viden om særlige forhold og eventuel regulering heraf, men som ikke tilfredsstiller alle ovenstående kriterier, kan indgå i auditteamet. Ekspertter kan ikke arbejde uafhængigt af auditor.

G.9.2.2.4 - 4 For vurdering af auditteamets kompetence henvises endvidere til DANAK's retningslinje RL 16.**9.2.3 Indledende certificeringsaudit****G.9.2.3.2 - 1 Certificeringsaudit (fase 2)**

- a) På grundlag af resultatet af audit (fase 1) udarbejder certificeringsorganet en auditplan for gennemførelsen af audit (fase 2).
- b) Certificeringsaudit (fase 2) søge at verificere implementeringen af alle kravelementer (undtagen elementer som fuldt ud blev bekræftet implementeret med fase 1). Der skal især fokuseres på virksomhedens:
- identifikation og beskrivelse af virksomhedens energiforhold;
 - vurdering og udpegning af væsentlige energiforbrug samt prioritering af områder for forbedring;
 - fremgangsmåder til at sikre overholdelse af eventuelle lovkrav og andre forpligtelser;
 - de mål, der afledes af prioriteringen;
 - driftsstyring;
 - overvågning, måling, rapportering og gennemgang af indsatsen på baggrund af de opsatte mål;
 - identificering og bedømmelse af afvigelser og iværksættelse af korrigerende/forebyggende handlinger;
 - intern audit og ledelsens evaluering;

Energiledelse**Anvendelse af DS/EN ISO/IEC 17021 ved akkreditering til certificering af energiledelsessystemer**

Nr. : AB 15
Dato : 2012.06.29
Side : 10/13

- ledelsens ansvar for energipolitikken;
- forbindelser mellem politik, energiforhold og dermed forbundne energiforbrug, mål, ansvar, programmer, procedurer, opnåede resultater, intern audit og ledelsens evaluering.

G.9.2.3.2 - 2 Bedømmelse af den Interne Audit

- a) Omfanget af audit (fase 2) kan blive påvirket af, hvor stor tillid der kan fæstes til virksomhedens interne audit. Ved audit (fase 1) bør certificeringsorganet efter detaljeret analyse afgøre, i hvilken udstrækning det kan fæste lid til resultaterne af den interne audit. Dokumentation af den interne audit bør være tilstrækkelig omfattende til at afgive data, der kan godkendes af certificeringsorganet som bekræftelse af auditprocessens effektivitet. Certificeringsorganet bør over for DANAK kunne redegøre for grundlaget for fastsættelsen af omfanget af certificeringsorganets audit (fase 2).
- b) Certificeringsorganet bør især gøre dette ved at søge objektive vidnesbyrd om:
- De interne auditorers kompetence, erfaring, uddannelse og uafhængighed;
 - auditeringsprocedure og metode, og især omfanget af audit;
 - anvendte standarder for audit;
 - ressourcer, der er til rådighed for audit;
 - organisering af audit;
 - udførte kontroller og verificeringer;
 - resultater af audit, herunder rapporter og referater;
 - effektiviteten af opfølgningen på audit;
 - korrigerende handlingers rettidighed og effektivitet.
- c) Interne auditprogrammer bør tage hensyn til væsentligheden af de forskellige områder af virksomhedens aktiviteter.
- d) Certificeringsorganet bør på stikprøvebasis bekræfte den interne audits generelle pålidelighed.

G.9.2.3.2 - 3 Registrering og vurdering af energiforhold og kontrol med dem, der anses for væsentlige.

- a) For at skabe tillid til at virksomheder er konsekvente i etablering og opretholdelse af procedurer til identifikation, beskrivelse og evaluering af energiforholdene og de dermed forbundne energiforbrug, bør certificeringsorganets procedurer afspejle følgende faktorer:
- det er virksomhedens opgave at definere de kriterier, hvorefter energiforholdene og de dermed forbundne energiforbrug bedømmes som værende væsentlige og at udvikle en eller flere fremgangsmåder hertil.
 - det er certificeringsorganets opgave at bedømme om den eller de procedurer, hvorefter virksomheden afgør, hvilke energiforhold og -forbrug der er væsentlige, er rimelige og bliver anvendt i praksis.

Energiledelse**Anvendelse af DS/EN ISO/IEC 17021 ved akkreditering til certificering af energiledelsessystemer**

Nr. : AB 15
Dato : 2012.06.29
Side : 11/13

- certificeringsorganet bør meddele virksomheden, hvor den skal tage affære med hensyn til manglende sammenhæng mellem virksomhedens politik, mål og procedure(r) eller resultaterne af deres anvendelse.
- b) Certificeringsorganet bør fastslå, om de kriterier, der anvendes til at analysere energiforholdenes væsentlighed, er rimelige og passende implementeret. Certificeringsorganet skal kontrollere, at energiforholdene og det dermed forbundne energiforbrug, som er blevet identificeret som værende væsentlige, bliver styret inden for energiledelsessystemet. Dette kan medføre bedømmelse af kombinationer af følgende:
 - undersøgelse og udvikling af muligheder for yderligere forbedring;
 - programmer for planlagt forbedring;
 - styring for at opretholde energiledelsessystemets effektivitet.
- c) Væsentlige energiforhold og dermed forbundne energiforbrug begrænses ikke nødvendigvis til et enkelt geografisk sted. De kan også omfatte andre aspekter af en virksomheds aktiviteter, produkter eller tjenesteydelser, som den kan kontrollere, og over hvilke den kan forventes at have indflydelse. I særdeleshed kan disse omfatte aktiviteter hos leverandører, kunder eller tilknyttede virksomheder, der kan have betydning for energiforholdene.

G.9.2.3.2 - 4 Registrering og vurdering af fortsatte forbedringer og gennemførelse af energieffektiviseringer

For at skabe tillid til at virksomheder har etableret fremgangsmåder til opnåelse af løbende forbedring og energieffektiviseringer, skal certificeringsorganers procedurer afspejle følgende faktorer:

- a) Det er virksomhedens opgave at dokumentere, hvordan man vil leve op til energipolitikens forpligtelser med hensyn til løbende forbedring og mere effektiv udnyttelse af energiforbruget og at igangsætte processer/aktiviteter hertil samt til at måle fremskridt i den henseende.
- b) Det er certificeringsorganets opgave at bedømme, om virksomhedens fremgangsmåder og kriterier er rimelige, og om de bliver anvendt i praksis.
- c) Certificeringsorganet bør meddele virksomheden, hvor den skal tage affære med hensyn til manglende sammenhæng mellem virksomhedens politik, mål og procedurer og dens processer eller resultatet af deres anvendelse.

G.9.2.3.2 - 5 Energiledelsessystemets dokumentation

Den dokumentation, der kræves af energiledelsesstandard og andet normativt grundlag, bør beskrive energiledelsessystemet og redegøre for forbindelsen med ethvert andet relateret ledelsessystem, der er i brug i virksomheden eller som har indflydelse på det energiledelsessystem, der er under certificering. Det er acceptabelt at kombinere dokumentation for energiledelse og andre ledelsessystemer (som f.eks. for miljø og kvalitet), når energiledelsessystemets komponenter tydeligt kan identificeres sammen med de relevante berøringsflader med de andre systemer.

Energiledelse**Anvendelse af DS/EN ISO/IEC 17021 ved akkreditering til certificering af energiledelsessystemer**

Nr. : AB 15
Dato : 2012.06.29
Side : 12/13

G.9.2.3.2 - 6 Samtidig audit af flere ledelsessystemer

Audit af energiledelse kan kombineres med audit af andre ledelsessystemer. Denne kombination er mulig under forudsætning af, at det kan påvises, at audit omfatter alle krav til certificering af energiledelsessystemer. Auditprogrammet bør fastlægge hvert medlems rolle i auditteam og de kriterier, hvert medlem skal auditere. Alle elementerne i energiledelsessystemet bør klart fremgå, og være lette at identificere i auditrapporterne. Audit af energiledelsessystemet bør ikke forringes ved, at der samtidig foretages audit af andre ledelsessystemer.

9.2.5 Oplysninger med henblik på tildeling af certificering første gang**G.9.2.5 - 1 Beslutningsgrundlag**

De oplysninger, der indsamles under certificeringsprocessen, bør være tilstrækkelige til at:

- a) sætte certificeringsorganet i stand til at tage en begrundet beslutning om certificering (eller fornyet certificering efter fornyet bedømmelse);
- b) sikre sporbarhed til sagens akter, f.eks. i tilfælde af at der bliver klaget eller ved planlægning af den næste audit (muligvis af et andet team);
- c) sikre kontinuitet.

9.3 Overvågningsaktiviteter

G.9.3.1 - 1 Certificeringsorganet skal være i stand til at tilpasse sit overvågningsprogram til de energispørgsmål, der har forbindelse med virksomhedens aktiviteter, og til at begrunde dette program.

G.9.3.1 - 2 Certificeringsorganets overvågningsprogram bør fastlægges under hensyntagen til det interne auditprogram og den pålidelighed, det kan tillægges. Konkrete datoer for besøg bør aftales med den certificerede virksomhed.

G.9.3.2 - 1 Som et minimum bør certificeringsorganets overvågning hvert år omfatte følgende:

- a) energiledelsessystemets evne til at nå målene for virksomhedens energipolitik;
- b) et interview med de ledere, der er ansvarlige for energiledelsessystemet;
- c) fremskridt i planlagte aktiviteter med henblik på styrkelse af energiledelsessystemet for at opnå forbedringer i relation til energiforholdene i overensstemmelse med virksomhedens energipolitik;
- d) opfølgning på konklusioner fra interne audit;
- e) opfølgning på afvigelser eller klager siden forrige bedømmelse;
- f) funktionen af fremgangsmåderne der skal sikre overholdelse med eventuelle relevante lovkrav og andre forpligtelser, man har tilsluttet sig.

G.9.3.2 - 2 Se G.9.1.10 - 1 og - 2 vedr. indhold i auditrapport.

Energiledelse

**Anvendelse af DS/EN ISO/IEC 17021 ved akkreditering
til certificering af energiledelsessystemer**

Nr. : AB 15
Dato : 2012.06.29
Side : 13/13

9.4 Recertificering

G.9.4.2 - 1 Se G9.1.10 - 1 og - 2 samt G.9.2.5 – 1 vedr. indhold i auditrapport.

Akkrediteringsbestemmelsen træder i kraft den 29. juni 2012

REFERENCER

1. DS/EN ISO/IEC 17021:2011 Overensstemmelsesvurdering – Krav til organer der foretager audit og certificering af ledelsessystemer.
2. EA 7/04, April 2010 – rev. 02, EA Guideline, Legal compliance as a part of Accredited ISO 14001:2004 certification.